

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ποιός εἶν' αὐτός;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Εἶνε ὁ πρωτοκολλητῆς τοῦ ἀρχείου, κύριε Γραμματεῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Πότε διωρίστηκε;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Ἐργάζεται τώρα ἑπτὰ ἔτη, κύριε Γραμματεῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Καὶ τί μέρος λόγου εἶνε αὐτός ὁ κύρ Σταυρίδης;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Ἄ, ἄχρηστος καθ' ὀλοκληρίαν, κύριε Γραμματεῦ. Ἐργάζεται μόνον σὰν ζῶν ἀπὸ τὸ πρῶν ὡς τὸ βράδυ καὶ τίποτε ἄλλο.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ἄπὸ ποῦ εἶνε;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Εἶνε συμπατριώτης τοῦ πρώην Ὑπουργοῦ, εἶνε μάλιστα ἀναδεξιμῶς τοῦ κουμπάρου τοῦ ἀναδεξιμοῦ του.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ἔτσι ἔ; εἶσαι βέβαιος;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Βεβαιότατος, κύριε Γραμματεῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Τότε λοιπὸν νὰ τὸν παύσουμε. (Πῶς διάβολο μᾶς ἐξέφυγε τόσον καιρό!) Νὰ μοῦ ετοιμάσης τὸ διάταγμα νὰ τὸ υποβάλω τὸ δειλινό.

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Πολὺ καλὰ, κύριε Γραμματεῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ἔχεις ἄλλο τίποτα;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Ὁχι, κύριε Γραμματεῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ (ἐγερθόμενος).

Ἔ, αὔριο λοιπὸν καὶ νὰ γίνη ὅ,τι σοῦ εἶπα.

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Ἄ, παρντόν, κύριε Γραμματεῦ, εἰς τοὺς ρέπορτερ θὰ δίδωμεν εἰδήσεις;

ΛΑΜΠΡΟΣ

Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ!... Οὔτε λέξι. Τὸ ἀπαγορεύω αὐστηρῶς. Τί, μοναχοί μας θὰ βάλουμε τρουμπέτα γιὰ ὅ τι γίνεται μέσα στὸ Κράτος;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ (συναθροίζων τὰ ἔγγραφα)

Πολὺ καλὰ, κύριε Γραμματεῦ, μείνατε ἥσυχος.. Προσκυνῶ κύριε Γραμματεῦ... Ἄ, παρντόν, μία τρίχα... (Τὸν τινάζσει διὰ τῆς χειρός). Μήπως θέλετε νὰ κλείσω τὸ παράθυρον; Θὰ σὰς βλάψῃ τὸ ρεῦμα.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ὁχι, ὄχι, εὐχαριστῶ.

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Προσκυνῶ, κύριε Γραμματεῦ, προσκυνῶ. (Ἐξέφεται ὀπισθοβατῶν).

ΛΑΜΠΡΟΣ

Στὸ καλό.

ΗΛΙΑΣ ΣΤ. ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΣΤΕΦΑ¹

ἮΘΗ Ἐπαρχιακά.

Δ'

— Λέσχη ἡ Ἀγάπη

— Δελέγκου.

— Μοιραρχία!

— Εἰσαγγελία!

— Τῆς κυρῆς μου τὰ γράμματα.

— Ὑπομονή.

— Νιόνιο! Νιόνιο!»

Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ζάλης ἐκείνης καὶ τῆς τα-
ραχῆς, διεβιβάζοντο διὰ τῶν θυρίδων αἱ δέσμαι
τῶν χαρτίων καὶ οἱ φάκελλοι οἱ ποικιλόχρσοι καὶ
ἐνεχειρίζοντο εἰς τοὺς ἀναμένοντας, οἱ ὅποιοι τοὺς
ἤρπαζαν ἀπλήστως καὶ ἀφ' οὗ ἀπεσπῶντο μετὰ
δυσκολίας ἀπὸ τοῦ συμπαγοῦς ὀμίλου, ἔμμενον οἱ
περισσότεροι ἐξετάζοντες ἐκεῖ εἰς τὸ φῶς τί εἶχον
λάβει. Ὁ Τόνης ἴστατο εἰς μίαν γωνίαν συνομι-
λῶν καὶ περιμένων νὰ παρέλθῃ ὁ θόρυβος διὰ νὰ
ζητήσῃ τὰ ἰδικά του. Ἄλλ' ὁ ταπεινότατος θε-
ράπων τὸν ἐπρόλαβε, τὰ ἐζήτησε καὶ τοῦ τα ἔφερεν
ὑποκλινῆς.

«Εὐχαριστῶ πολὺ» εἶπεν ὁ Τόνης λαμβάνων
τὴν ὀγκώδη δέσμη τῶν ἐφημερίδων καὶ τῶν ἐπι-
στολῶν. Ἐρρίψεν ἐπ' αὐτῆς βλέμμα ἐρευνητικόν,
ἐβεβαιώθη ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἡ ἐπιστολή, ἡ ὅποια τὸν
ἐνδιέφερεν, ἐφύλαξεν εἴτα τὴν δέσμη ὅλην εἰς τὸ
εὐρύ του θυλάκιον καὶ ἐξηκολούθησε τὴν συνομι-
λίαν του.

Ἐν τούτοις ἡ ζωηρὰ ἐκείνη εὐθυμία ἐφαίνετο
κοπάσασα, οὐδ' ὑπῆρχεν ἡ ἐλαχίστη ἐλπίς νὰ ἐπα-
νέλθῃ. Ἀπροσδοκῆτως ὁμοῦ ὁ ὄμιλος ἐξερράγη εἰς
κραυγὰς καὶ εἰς γέλωτας, ὅταν ἔγεινε γνωστόν, ἀπὸ
τὴν ὀργίλην ἀρνησιν τοῦ διανομέως, ὅτι ὁ Σταθου-
λόπος, — τελευταῖος τυχὼν ἀκροάσεως ἂν καὶ πρῶ-
τος παρὰ τὴν θυρίδα, — δὲν εἶχε νὰ λάβῃ τίποτε.

«Κ' ἐπερίμενες καὶ τὴν ὥραν γιὰ νὰ πάρῃς
ἀέρα; Κρίμας τῆ σιοντίες ποῦ ἔφαγες!» τῷ ἔλε-
γεν ὁ μικρὸς ἐμποροῦπάλληλος.

Τὸ πρᾶγμα ἐθεωρήθη πολὺ καιρικόν καὶ ὁ μι-
κρὸς ὄμιλος ἐνεψυχώθη πάλιν καὶ συσσωματωθεὶς
προσέπειψε μὲ γιούργιες καὶ μὲ οὔρρα τὸν Σταθου-
λόπον, φεύγοντα κατησχυμένον. Αἱ ἡχοὶ τῆς Πλα-
τείας ἀντελάλησαν τὰς φωνὰς ἐκείνας· πολλοὶ δὲ
ἄνθρωποι, ἐκλαμβάνοντες τὸν ὄμιλον ὡς πυρῆνα
ἐσπερινῆς διαδηλώσεως, ἐξήρχοντο ἐκ τῶν καφε-
νειῶν καὶ τῆς Λέσχης, νὰ συνενωθοῦν μετ' αὐτοῦ.
Ἄλλ' ἐγέλων φοβερά, ἅμα ἐνόουν περὶ τίνος πρό-
κειται.

«Μάντσια ὁ Σταθουλόπος!» ἔλεγον. «Τὸν κακο-
μοῖρη τὸ Σταθουλόπο σταυρόνουε. Χά, χά, χά!»

Ὁ Τόνης, σταματήσας διὰ νὰ προφυλαχθῇ κατὰ
τοῦ ἀνέμου, ἐπερίμενε νὰ ἴδῃ πότε καὶ πῶς θὰ
διελύετο ἡ διαδήλωσις αὐτή, τὴν ὅποιαν ἡ φιλό-
γελως κουφότης αὐτοσχεδίαζε πρὸς τὴν βλακειάν,

ἀπορῶν ὅτι ὑπῆρχον ἄνθρωποι μὲ ἀξιώσεις σοβαρῶν νὰ τρέχουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ νὰ φωνάζουν εἰς τοὺς δρόμους, καὶ μάλιστα γεμάτους λάσπης... Ἀλλὰ τὸ πάθημα δὲν ἦτο ἀπορίας ἄξιον. Ἀπὸ τὰ μικρὰ ὡς τὰ μεγάλα τοῦ αὐτοῦ εἴδους δὲν ὑπάρχει μεγάλη διαφορά, κανεὶς δὲ σκοπὸς δὲν εἶνε ἱκανὸς ν' ἀγιάσῃ καὶ νὰ ἐξευγενίσῃ τὰς ἀγρίας κραυγὰς τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, τὰς ὁποίας τὸ δίχειρον ζῶν ἐκπέμπει εἰς πᾶσαν περίστασιν, τρέχον ἀγεληδὸν τὰς ὁδοὺς τῶν συνοικισμῶν του !

Ἐν τούτοις ἦτο ἤδη ἑσπέρα πλήρης. Διὰ τῶν χασμάτων τῶν μαύρων νεφῶν ἐσελάγιζαν πού καὶ που ἀστέρες. Οἱ φανοὶ ἔρριπτον τὸ ἀδύνατον ἐρυθρῶν φῶς τοῦ πετρελαίου, μόλις διαπερῶν τὸ σκότος. Ἡ βροχὴ εἶχε κοπάσει, ὁ δὲ ἄνεμος, πνέων σφοδρὸς, ἀπεξήραινεν τὴν ἰλὺν, ἐν ᾧ ὑπὸ τὸ φύσημά του ἔφρισσον αἱ ἐπιφάνειαι τῶν συχῶν τελεμάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀντενακλῶντο τρέμοντες οἱ φανοὶ. Ὁ Τόνης ἐκαληνύκτισε τοὺς ὀλίγους φίλους, οἱ ὅποιοι εἶχον μείνει μετ' αὐτοῦ καὶ ἐξεκίνησε γοργῶ τῷ ποδὶ καὶ διὰ πλαγίων ὕδων. Ὅπου ἔβλεπε θύραν καπηλείου καὶ ἦκουε συνᾶθροισιν, ἐπροφυλάσσετο νὰ μὴ ἀναγνωρισθῇ. Οὐ, σκοτούρα! ἔπειτα ἔσπευδε νὰ αναγνώσῃ τὴν ἐπιστολήν του... Εἰς μίαν καμπὴν προφυλαγμένην καὶ ἔρημον. ὅπου ἐξέβαλε φῶς καθαρὸν ἀπὸ τὸν μέγαν φανὸν ἐνὸς παντοπωλείου, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ. Ἐσταμάτησεν, ἐξέσχισε τὸ περικάλυμμα καὶ διέτρεξε, μετὰ τῆς ἀπεριγράπτου ἐκείνης ταχύτητος τοῦ ἐνδιαφέροντος, μίαν σελίδα ἐμπορικὴν, γραμμένην δι' ἰσοχρόου μελάνης παχειάς, διαπερώσης τὸν λεπτὸν χάρτην... Τί τῷ ἔλεγον αἱ ὀλίγαι ἐκεῖναι γραμμαῖαι, αἱ ἐστιγμέναι δι' ἀριθμῶν ; Τί σχέσιν εἶχον μὲ τὴν Μαργαρίταν ; Καὶ ὅμως ἡ χαρὰ του ἦτο ζωηρά. Τὸ ἔμαρτύρει τὸ πρόσωπόν του ἀκτινοβολοῦν, τὸ ἔμαρτύρει τὸ βῆμά του ὅταν ἐκινήθη πάλιν, διαγράφων τὴν πελωρίαν του σκιαγραφίαν εἰς τὸ ἡμίφως τῶν ὁδῶν.

Ἐφθασεν εἰς τὸ κατάστημα, εἰσῆλθε μεθ' ὀρμῆς καὶ χωρὶς νὰ ἰδῇ ἢ νὰκούσῃ κανένα, ἔτρεξε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ δικτυωτὸν, ὅπισθεν τοῦ ὁποίου εἰργάζετο ὁ βοηθὸς του.

«Νά, Λούκα» τῷ εἶπε ρίπτων ἐπὶ τοῦ γραφείου του τὴν ἐπιστολήν. «Διάβασέ το νὰ ἰδῇς. Μπορῶ νὰ κάμω τόρα, ὅ τι θέλω καὶ ἡ ὄχι ;

— Ἐρθε καλὴ ἀπάντησι ;

— Ὅπως τὴν ἠθέλαμε.

— Ἄ, γιὰ νὰ ἰδοῦμε... Ἰδὲς τόρα τὴν κοπελοῦλα πού σε περιμένει.

— Ποῦ... πού εἶνε ;... Ἄ, μπᾶ ! ἔδω εἶσαι ;»

Ἐν τῇ ὀρμῇ του ὁ Τόνης δὲν εἶχε παρατηρήσει τὴν μικρὰν Πιπίναν κουκουλωμένην μὲ τὸ κόκκινον σάλι τῆς καὶ καθημένην ἐπὶ μικροῦ σακνίου παρὰ τὴν θύραν. Ἄμα τον εἶδεν εἰσερχόμενον, ἔσπευσε νὰ σηκωθῇ, τὸν παρηκολούθησε καὶ τόρα εὗρίσκετο ὅπισθεν του παρὰ τὸ δικτυωτὸν. Ὁ Τόνης ἔκουψε πολὺ διὰ νὰ φέρῃ τὸ οὖς του εἰς τὸ στόμα τῆς :

«Μοῦπε... μοῦπε ἡ σιόρα Μαργαρίτα... ὄριστε ἐτοῦτο τὸ χαρτί... πού εἶνε χρειά... καὶ χαιρετίσματα».

Μεθ' ἐκάστην λέξιν ἡ Πιπίνα ἐξεροκατάπινεν. Ὁ Τόνης ἤρπασεν ἐκ τῶν χειρῶν τῆς τὸ ἐπιστόλιον, τὸ ἐπλησίασεν εἰς τὸ φῶς καὶ το κατεβρόχθισεν. Ἦτο μία σημείωσις ἀπλῆ, γραμμένη ἐν βίᾳ ἐπὶ τεμαχίου χάρτου λευκοῦ καὶ διπλωμένου ἄνευ περικαλύμματος. Καθὼς τὸ ἐσφιγγαν ἐπὶ τόσῃν ὥραν αἱ χεῖρες τῆς παιδίσκης, εἶχε καταζαρωθῇ· ἀλλ' ὁ χαρακτήρ, τὸν ὁποῖον ἐγνώριζε τόσον ἡ καρδιά, δὲν ἦτο δυσανάγνωστος :

« Ἀγάπη μου, ὁ νόμος σήμερα μᾶς τὰ ἐφώναξε καὶ μας εἶπε πῶς δὲν θὰ σε δεχθῇ νὰ ματάρῃς σπίτι μας. Ἰσα μ' ἔδεκε ! ἔλεγε. Ἡ γειτονεὶά ἐβουίξε, ἔλεγε, πῶς μάγαπᾷς καὶ πῶς ἀγαπάω, καὶ χίλια ἄλλα. Θάρθη αὐριο νὰ σοῦ τα πῇ ὁ ἴδιος. Ἄ, γι' ἀγάπη τοῦ κόσμου, Τόνη μου, ἄς γένη καὶ αὐτό. Καθένας εἶνε νοικοκύρης νὰ κἀνῃ, ὅ,τι θέλῃ στὸ σπίτι του καὶ οὔτε πού με μέλει ὀλωσδιόλου πῶς δὲν θὰ ματάρῃς. Φθάνει νὰ μάγαπᾷς καὶ νὰ ἀγαπάω. Μοναχὰ σὲ εἰδοποιῶ γιὰ νὰ ξέρῃς τί θὰ του πῆς.

ἡ Μ... σου».

«Καλά... καλά... καλά...» ἔλεγεν ὁ Τόνης, πότε στρεφόμενος πρὸς τὸ κοράσιον, πότε ἐπαναρριπτόν τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς, ἀμήχανος περὶ τοῦ πῶς νὰ παντήσῃ, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς σταθερὸς ὡς πρὸς τὸ τί.

«Καλά... πὲς τῆς νὰ μὴν ἔχῃ κανένα φόβο καὶ καμμία ἀνησυχία. Ἐγὼ φροντίζω, εἶνε δική μου δουλειά. Ἀκοῦς ; Πήγαινε.»

Καὶ ἐνθέσας εἰς τὴν χεῖρα τῆς Πιπίνας ἡμίφραγκον ἀργυροῦν, τὴν προέτρεψε νὰ φύγῃ, ὡθὼν ἡρέμα πρὸς τὴν θύραν, νὰ τρέξῃ νὰ καθησυχάσῃ τὴν νεάνιδα, ἡ ὁποία τὴν ἐπερίμενεν. Ἡ μικρὰ ἐξῆλθε καὶ ἐξεκίνησε μὲ τὸ βῆμα ἐκεῖνο τὸ ταχὺ καὶ πρόθυμον καὶ ἀκούραστον καὶ ἀφωσιωμένον, μὲ τὸ ὁποῖον, γειτονοπούλα καλὴ, ἐξετέλει πάντοτε τὰ θελήματα τῆς Μαργαρίτας. Ἦτο κόρη τῆς Σαμουγαίνας, πού κατεσκευάζε τὴν πούδραν. Αὐτὴν ἔστελλε κατὰ προτίμησιν ἡ Μαργαρίτα διὰ κάθε τῆς θέλημα εἰς τὴν γειτονεῖαν ἐκεῖ-γύρω καὶ καμμίαν φορὰν. καθὼς βλέπετε, πολὺ μακρύτερα... Διότι ἡ Πιπίνα εἶχεν ὅλα τὰ προσόντα, προπάντων δὲ τὴν ἐγεμύθειαν καὶ τὴν ἀφιλοκέρδειαν. Προςκολληθεῖσα οὕτως εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν τῆς Μαργαρίτας, ἦτο μὲν σιωπηλὴ ὡς ὁ τάφος—ἀφ' οὗ δὲν ἔλεγε τίποτε οὔτε εἰς τὴν μητέρα τῆς, τῆς ὁποίας γνωρίζομεν τὴν κακὴν γλώσσαν,—ἐδέχετο δὲ μετὰ μυστικῶν εὐχαριστιῶν, ὡς μέγαν πρᾶγμα, καμμίαν δεκτῆραν κάθε τόσον διὰ τὸν κουμπάρῃν τῆς, τὸν τρισιβολόγου τῆς, καὶ κανὲν φορεματάκι ἀπὸ ἰνδιάναν μίαν φορὰν τὸ χρόνο. Οὐδέποτε παρεπονείτο διὰ τὸν κόπον καὶ τὴν δυσκολίαν τοῦ θελήματος. Ἀπόψε παραδείγματος χάριν, πού δι' ἄλλην θὰ ἦτο βέβαια πολὺ βαρὺ νὰ τρέξῃ ἀπὸ τὸν Ἄμμον εἰς τὴν Πλατεῖαν Ροῦγαν μὲ τέτοιον καιρὸ καὶ μὲ τρυπημένα παπουτσάκια, αὐτὴ ἀνωμολόγησεν ἡ ἰδιά. ἐν πλήρει γνώσει τῶν διατρεχόντων, ὅτι ἦτο ἀνάγκη ἀναπόφευκτος νὰ υπάγῃ καὶ ὑπεβλήθῃ εἰς τὴν θυσίαν αὐτὴν ὄχι μόνον ἀγογγύστως ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν χαρὰν τὴν ὁποῖαν αἰσθάνεται κανεὶς ὅταν ἐκτελῇ εὐσυνειδήτως ὑπηρεσίαν πρὸς ἀνθρώπου ἀγαπητοῦς. Ὅλα τ' ἀργυρᾶ ἡμίφραγκα τὰ ὁποῖα εἶχεν ἐπάνω του ὁ Τόνης, — καὶ τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην

ἀκόμη ὁ ἀργυρός ἦτο ἀφθονος εἰς τὰ ἐλληνικά θυλάκια, — δὲν θά ἦσαν ἀρκετὰ νάνταμειψοῦν τὴν παιδικὴν αὐτὴν ἀρσιώσιν.

Ὁ Τόνης ἐπέσε κατάκοπος ἐπὶ τῆς ἐκ κιτρίνου στυλπνοῦ ξύλου καθέδρας του, ἐξήγαγε μόλις τὸρα τὸν πῖλόν του καὶ ἐσπόγγισε τὸ μέτωπόν του τὸ καθίδρον. Εἶχε τὸ ἦθος ἀνθρώπου πληγέντος ὑπὸ εἰδήσεως ἀπροόπτου, οἱ δὲ στεναγμαὶ τῆς στενοχωρίας, τοὺς ὁποίους ἐξεφύσησεν ἠχηροὺς δύο καὶ τρεῖς, ἔκαμαν τὸν Λούκαν νὰ προσέξῃ καὶ νὰ ἐρωτήσῃ.

«Θὰ σου πῶ, θὰ σου πῶ» ἀπάντησεν ὁ Τόνης ἐτοιμαζόμενος διὰ σπουδαίας πάλιν ἐκμυστηρεύσεις, διότι ὁ καλὸς Λούκας, ὁ ὁποῖος τὸν ἡγάπα παραπολύ, ἦτο ὁ ἔμπιστός του.

«Κάμε γρήγορα τὴ δουλειά σου νὰ φύγομ' ἀπὸ δῶ, ὅλα σὲ καιρὸ ἦρθανε, βλέπεις.

— Δύο γράμματα ἔχω ἀκόμα.

— Ἐλα, κάμε λοιπόν.»

Κι' ἀνατρέψας τὴν ξανθὴν κεφαλὴν ὁ νέος ἐπὶ τοῦ ἔρεισινώτου, περιέφερε σιωπηλὸς καὶ σύννους βλέμμ' ἀπόσκετον ἐντὸς τοῦ μαγαζείου, ἀπὸ τῶν διὰ σμύριδος ποικιλιμένων ὑαλοπινάκων τοῦ ὑπερμεγέθους παραθύρου, διὰ τῆς ἀπέναντι στοιβάδος τῶν θερμοχρῶν σάκκων, διὰ τῆς μακρᾶς σειρᾶς τῶν δειγμάτων ἐξ ἀλεύρων ποικίλων καὶ ζυμαρικών, προσφυλασσομένον ὑπὸ διαφανῆς ὑφασμα λευκόν, μέχρι τῆς ἐσχατιᾶς μετὰ τὸ κίτρινον δικτυωτὸν τοῦ γραφείου. Διπλοῦς λαμπτήρ πετρελαίου ἀπὸ τῆς ὀροφῆς, ἀφ' ἧς ἐκρέμαντο θύσανοι φανταστικοὶ ἐκ ψαλλιδιστοῦ χάρτου διὰ τὰς μυίας, διέχυνε φῶς πολύ, ἀντανακλώμενον ζωηρῶς ἐπὶ τῶν στυλβηδῶν τοῦ περιωρισμένου χώρου. Ἀπὸ τοῦ δικτυωτοῦ ἐφεγγεν εὐσταθῆς καὶ γλυκεῖα, ὡς τὸ ἔμβλημα τῆς ἡρέμου καὶ ἀκουράστου ἐργασίας, λυχνία ἐλαίου μὲ πρασινὴν σφαιραν. Εἰς μίαν γωνίαν ἐκεῖ κατέκειτο μία πλάστιγξ διὰ τὰς βαρείας ζυγίσσεις, ἄλλος δὲ ζυγὸς κομψότερος, στημένος ἐπάνω εἰς τὸ μπαγκάρι, ἐχρησίμευε διὰ τὰς ελαφροτέρας. Πολλάκις, ὅταν ὁ Φωτεινός, ὁ μικρὸς ὑπὲρτης τοῦ καταστήματος ἔλειπε καὶ ὁ Λούκας εἶχε ἐργασίαν ἢ εἶλεπεν ἐπίσης, ἔβλεπε κανεὶς τὸν Τόνην Τοκαδέλον νάρπαζῃ μὲ ὄλην τὴν ἀφέλειαν τὴν ἐκ λευκοσιδήρου πελωρίαν σέσουλαν καὶ νὰ ζυγίξῃ ὁ ἴδιος ἐκεῖ τὸ ἐμπόρευμα μὲ τὰς ἀριστοκρατικὰς του χεῖρας, διὰ νὰ μὴ περιμένῃ περισσότερο ὁ χυδαῖος ἀγοραστής. Ἐὰν ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ ἐκείνου τοῦ ὀρειγαλκίνου, τὸν ὁποῖον ἐχειρίζετο οὕτως εἰς Τοκαδέλος, ἐχαράσσειτο τὸ οἰκόσημον τῆς εὐγενοῦς του οικογενείας, νομιζῶ ὅτι δὲν θά ἡμαυροῦτο διόλου. Ποτὲ ἀπεναντίας ἀφότου ἀπενεμήθη εἰς τὸν γενάρχην δὲν θά ἐτιμήθη ἐπὶ τόπου μᾶλλον ἱεροῦ καὶ ἐμπρεπούς, οὔτε θά εὗρεν ἀσφαλέστερον καταφύγιον.

«Ἄ!» ἔκαμεν αἰφνης ὁ Τόνης ψαύσας τὸ θυλάκιόν του καὶ προσόψας κατὰ τινος ὄγκου, ἐνὸς ὄργανου, μιᾶς μικρᾶς μηχανῆς, τὴν ὁποίαν εἶχε ἀπῆρει διὰ νὰ διορθώσῃ ἀλλ' εἶχε λησμονήσει ἐκεῖ ἀπὸ τινων ὥρων. Ἦτο ἡ μέτρα, ἡ μετροταινία ἀποθλαδῆ ἐνὸς φίλου του ἐργοδηγοῦ, ἐν εἶδος πυξίδος κυκλικῆς ἐκ νικελίου, ἐκ τινος πλαγίου ἀνοίγματος τῆς ὁποίας ἐξήρχετο συρομένη ταινία μακρὰ ἐξ

ἐλάσματος χαλυβδίνου μὲ τὰς διαίρέσεις καὶ ὑποδιαίρέσεις τῶν μέτρων, ἐλισσομένη κατόπιν ἐντὸς διὰ μικροῦ τινος στροφάλου. Εἶχε ὅμως χαλασεῖ ὁ μηχανισμός καὶ ἡ ἐλιξίς αὐτὴ δὲν ἐγένετο μετ' εὐκολίας. Ὁ Τόνης ἐπελήφθη ἀμέσως τῆς ἐπιδιορθώσεως. Ἡ εὐχάριστος ἐργασία δὲν ἠμποδίζε καὶ τὰς σκέψεις του. Ἐξεκοχλίωσε μετὰ κόπου καὶ διέσπασε τὴν πυξίδα, ἐξήγαγεν ὄλην τὴν ταινίαν διὰ νὰνακαλύψῃ τὴν βλάβην τοῦ μικροῦ ἐλατηρίου. Τὸ πρᾶγμα ἦτο ἀπλοῦστατον. Μία βίδα εἶχε χαλαρωθῆ ὁ δὲ στροφάλος δὲν συνείχετο ἀσφαλῶς μετὰ τοῦ ἄξονος, τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ περιστρέψῃ ἐξ οὗ ἡ βραδύτης καὶ ἡ δυσκολία... Ἴσια μ' ἔδεκει! Ἴσια μ' ἔδεκει! εἶχε φωνάζει ὁ γέρω Γιακουμάκης. Τί ἐνοοῦσε μὲ αὐτό; Παρητεῖτο ἄρα γε τοῦ γαμβροῦ, τὸν ὁποῖον εἶχε ἐκλέξει αὐτός, ἐὰν παρητεῖτο καὶ ἡ Μαργαρίτα τοῦ γαμβροῦ, τὸν ὁποῖον εἶχε ἐκλέξει ἐκείνη; ἢ ἠνείχετο τὴν ἀπίθειαν τῆς ἐγγονῆς, προκειμένου νὰποσοδηθῆ τὸ σκάνδαλον, τὸ ὁποῖον εἶχε ἀναστατώσει τὴν γειτονειάν; Ἦτο ἐν ἐπιφώνημα πλήρες σημασίας αὐτό, ἀληθινά... Ἀλλὰ καὶ ἡ χαλυβδίνη ταινία εἶχε ἐδῶ κ' ἐκεῖ σκωριάσει καὶ ἔπρεπε πρὶν τὴν ἐπαναθέσῃ περὶ τὸν ἄξονα, νὰ τὴν καθαρῶς. Ἐλαβεν ὀλίγον ὑαλόχαρτον καὶ ἤρχισε νὰ τὴν τρίβῃ, νὰ τὴν ρινίξῃ... σιγὰ σιγὰ καὶ μὲ προσοχὴν νὰ μὴ χάλασῃ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰς γραμμάς. Παρήγετο εἰς τριγμὸς ὡς ζωαρίου τρωκτικοῦ. Ὁ νέος ἔκυπτεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ ἐφύσα μὲ κατερῦθρον παρείας καὶ ὀλοξανθον κόμην... Καὶ τί θά τῷ ἔλεγεν αὐριον καὶ ὁ ἴδιος; Θὰ τον παρεκάλεῖ νὰ μὴν ὑπάγῃ πλέον εἰς τὸ σπῆτον του διὰ νὰ μὴν ἔχουν νὰ λέγουν αἱ κακαὶ γλώσσαι; Καλὰ! Καὶ δὲν ἤξευρεν αὐτὸς νὰ τῷ ἀπαντήσῃ μὲ τρόπον ποῦ νὰ μείνῃ μὲ τὸ στόμ' ἀνοικτὸν καὶ αὐτὸς καὶ ἡ γειτονειὰ καὶ ὅλη ἡ χώρα;... Αὐτό ἦτο τὸ καλλίτερον καὶ τὸ φυσικώτερον. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ νὰ μὴν ἦτο ἀκόμη, τί ἂν τῷ ἀπηγορεύετο ἡ εἰσοδος εἰς τὴν οἰκίαν; Ὁ ἔρωσ δὲν ἀναγνωρίζει περιορισμοὺς καὶ ἔχει ἰδικὴν του ἠθικὴν. Ἄν δὲν τον ἀφῖναν φανερά, θά τὴν ἔβλεπε κρυφά... Τὸ πρᾶγμα ἦτο ἀπλοῦστατον ἐκείνη ἡ βίδα τὰ ἔκαμεν ὅλα. Ἀμα τὴν ἐσφιγξεν ὁ Τόνης, ὁ μικρὸς στροφάλος ἐκίνει τὸ σύστημα ὀλόκληρον καὶ ἡ ταινία περιειλίσσεται ὠραιότατα. Ἐλαβε τότε ἐν τῶν μικρῶν ὀρειγαλκίνων βαρῶν τοῦ ζυγοῦ καὶ ἤρχισε νὰ κτυπᾷ πρὸς εὐθυσίαν τῶν ἐδῶ κ' ἐκεῖ πεπιεσμένων χειλέων τοῦ ὄργανου. Ἐλαφροί, ρυθμικοὶ οἱ κτύποι ἀντήχουν εἰς τὴν μακρὰν χαλυβδίνην ταινίαν, ἡ ὁποία ἐρριμμένη χαμαὶ ἤσπαιρε καὶ ἀνεπήδα ὡς ὄφις, στυλπνὴ καὶ κυματηρά, εὐαίσθητος καὶ εἰς τὸ ἐλάχιστον κίνημα, ἠχηρὰ καθ' ὅλας τῆς τὰς σπειράς. Ἡ πίεσις ἀναδεικνύει τὴν δύναμιν. Καὶ τί τάχα ἂν ἀνθίστατο σήμερον ὁ πατὴρ του; Εἰς ὅλα ἐδύνατο νὰ τῷ ἐπιβληθῆ, ἀλλ' ὄχι καὶ εἰς τοῦτο. Ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς ἀνεξάρτητος ὁ νέος ἤξευρε πρὸς ἐπίμετρον ὅτι τὴν φιλοστοργίαν τοῦ γέρω Τοκαδέλου συνειρῶν καὶ αἱ παλαιαὶ προλήψεις, καθ' ὧν αὐτὸς εἶχε τὸρα τὴν θέλησιν καὶ τὴν δύναμιν νάντιταχθῆ. Ἢ κατ' ἀρχὰς ἀσυνειδήτος πάλη, ἦτο σήμερον ζήτημα

σημαντικόν, ἐπέειγον. Τίποτε δὲν ἔπρεπε νὰ τον ἀνα-
χαιτίση καὶ κανενὸς δὲν ὤφειλε νὰ φεισθῆ διὰ νὰ
ἐξέλθῃ τοῦ ἀγῶνος νικητῆς. Καὶ ἐπὶ τέλους ὅποια
εὐχαρίστησις! Τὸ πυξίδιον συνεκοχλιώθη πάλιν καὶ
ὁ στρόφαλος ἐτύλιξεν ὅλην τὴν ταινίαν. Ὁ Τόνης
ἔκαμε δύο τρεῖς δοκιμὰς μ' αἰσθημα ἱκανοποιήσεως.

«Νά, τῶφταιασα!» εἶπε πρὸς τὸν Λούκαν, ὁ ὁ-
ποῖος ὀλίγον πρὶν τελειώσῃ ἢ ἐπιδιόρθωσις εἶχε τε-
λειώσῃ αὐτὸς τὴν ἐργασίαν του καὶ ἐλθὼν ἐστάθη
πλησίον τοῦ προϊσταμένου του καὶ τὸν ἔβλεπε σιω-
πηλὸς μὲ τὰς χεῖρας ὀπισθεν, χωρὶς ἐκείνος νὰ τον
ἐννοήσῃ παρὰ εἰς τὸ τέλος.

«Ναί, σ' ἔβλεπα ποῦ ἐπαιδευόσουν. Καὶ τί εἶνε
πάλι ἐφτοῦνο;

— Μέτρα.

— Ἄ μέτρα, μπράβο!»

Καὶ ὁ ἀγαθὸς ὑπάλληλος, ἂν καὶ πολλὰκις εἶχε
λάβει πείραν τῆς τοιαύτης μανίας, ἴστατο καὶ ἐξί-
στατο ἀπορῶν πῶς ὑπάρχει ἄνθρωπος δυνάμενος εἰς
τόσῳ ἀνώμαλον ὦραν νὰ ἐπιχειρῇ καὶ νὰ φέρῃ εἰς
πέρας ἐργασίαν, σκοτοῦραν, ἀπαιτοῦσαν καὶ ἡσυ-
χίαν καὶ ὄρεξιν ἄλλων βεβαίως περιστάσεων. Εἰς
τὴν κεφαλὴν τοῦ Λούκα αὐτοῦ τοῦ μεθοδικοῦ, ὅσον
ἐπιτρέπεται εἰς μεσημβρινόν, τοῦ φιλοπόνου εἰς τὴν
ὦραν του, τοῦ ἐννοοῦντος τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν θέ-
σιν του τυπικόν καὶ ἀκριβῆ, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖ, ἦτο
ἀδύνατον νὰ χωρήσῃ ἔμπορος διορθῶνων τὰς μέτρας
τῶν ἐργασιῶν, ἄνθρωπος προτρέπων νὰ φύγουν
γρήγορα διὰ νὰ εἰποῦν τὰ σπουδαῖα καὶ χρονοτρι-
βῶν συγχρόνως καὶ λησμονούμενος μὲ γυαλόχαρτα
καὶ κατσαβίδια... Ἀλλὰ τίποτε δὲν ὑπάρχει ἀπο-
λύτως παράδοξον ὅταν ἐξηγηταί.

Ἐν τῷ μεταξύ ἔφθασε καὶ ὁ Φωτεινός, ὁ μικρὸς
ὑπηρετῆς, ἀνοίξας μὲ τὴν συνήθη του βίαν τὴν θύ-
ραν καὶ φωνάζας πρὶν πάρῃ ἀνασασμόν:

«Μοῦ εἶπε ὁ σιορπάρες σου νὰ μὴν ἀργήσης νὰ
κοπιάσης ἀπόψε στὸ σπίτι.

— Καλά, εἶλα Λούκα, πᾶμε. Γιὰ νὰ σου πῶ
ἐσένα. Νὰ σβύσης τακτικὰ τὰ φωτέρὰ καὶ νὰ κλει-
δώσης μὲ προσοχή. Πρόσεξε νὰ μὴν κάμῃς καμμία
ζημία, ἀκούς;

— Ναίσις!»

Ἡ ὑπόμνησις αὕτη δὲν ἦτο ὀλωσδιόλου περιττὴ
διὰ τὸν Φωτεινόν. Ἄτακτος καὶ ἀπρόσεκτος, ἔκα-
μινεν ἓνα σωρὸ ζημιῆς καὶ ἐγένετο καθημέραν ἀφορ-
μὴ συγχύσεων καὶ εἰς τὸ σπίτι καὶ εἰς τὸ μαγαζί,
αὐθαδίαζε δὲ φοβερὰ καὶ ἐπιμόνως τοὺς μεγαλειτέρους
του, μὴ ὑποχωρῶν οὔτε πρὸ τῶν ξυλοκοπημάτων,
τὰ ὅποια εἶχε συνειθῆσαι νὰ δέχεται ἀπὸ ὅλους μὲ ὄ-
νειον πλέον ὑπομονήν. Ἀλλ' ὁ Τόνης μολταταῦτα δὲν
ἠθελε νὰ τον διώξῃ. Ἦτο τίμιος εἰς τὴν ἐργασίαν του
πρῶτον καὶ ἐξ ἄλλου τὸν ἐλυπεῖτο. Τί ἔπαιε τὸ
ὄρφανὸ παιδί, ἂν το πῆρε στὸ λαιμὸ του ὁ Μήλιας;
Λιάπης τῆς Ἁγίας Τριάδος, σγαρίλιος, ξακληρία,
εἰς τοὺς δρόμους εἶχεν ἀνατραφῆ ὁ Φωτεινός· μέχρι
δὲ πρὸ ὀλίγου ἀκόμη τὸ κύριόν του ἐπάγγελμα ἦτο
νὰ προσηγῆται ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους ὁμοτίμους του
τῶν περιφώμων λαϊκῶν διαδηλώσεων τοῦ Μήλια,
ζητωκραυγάζων, ἐνθουσιῶν, ὑβρίζων, ἀπειλῶν, λι-
θοβολῶν, ἐκθρασυνόμενος. Τὸ ἱερώτερον καθήκον τῆς

ζωῆς του — κοινὸν καθήκον εἰς πολλοὺς τότε —
ἦτο ὅπου ἔβλεπε νεόχριστον τοῖχον νὰ γράφῃ δι' ἄν-
θρακος ἐν Ζ. Κ. Μ. (Ζήτω Κωνσταντίνος Μήλιας)
καὶ ὁσάκις συνήντα καθ' ὁδὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς ἐναν-
τίας μερίδος καὶ πρὸ πάντων ἐκ τῆς καλῆς τάξεως,
νὰ τῷ κάμῃ μίαν οἰανδήποτε προσβολήν.

Ὁ δὲ Λούκας, μετὰ τοῦ ὁποῖου ἀπῆλθεν ὁ Τό-
νης διὰ νὰ τοῦ τα πῆ, Λούκας Παπανικολόπουλος,
ἦτο ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ὅχι τόσῳ σπανίων
εἰς τὴν σημερινὴν κοινωνίαν, οἱ ὅποιοι εἶνε ἀνώτε-
ροι τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν κατέχουν. Αἱ γνώσεις
του, ἡ πεῖρά του, ἡ δραστηριότης του, τὸν καθί-
στων ἱκανὸν νὰ ἐργάζεται εἰς γραφεῖον καλλιτέρας
περιωπῆς ἢ τοῦλάχιστον αἱ ὑπηρεσίαι τὰς ὁποίας
προσέφερε σήμερον εἰς τὸν Τόνην, ἦσαν ἄξια ἀμοι-
βῆς ἀδρότερας. Ἀλλ' εἰς τὸν μικρὸν τόπον, ἔνθα ἡ
προσθευτικὴ τάσις καὶ ἡ δωρεὰν παιδεία ἀπεμά-
κρυνε τῶν χειρωνακτικῶν ἔργων τοὺς νέους, ὅσοι δὲν
ἔχουν τὰ μέσα πρὸς ἀνωτέρας σπουδὰς ἢ ἴδια κεφά-
λαια, καταφεύγουν εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν ἐμπορικῶν,
καταρτιζόμενοι μετὰ κόπου καὶ πολλὰκις μὲ ὅλην
τὴν ἐντέλειαν διὰ τὰ γραφεῖα. Ἀρετέρου ὅμως αἱ
ὀλίγα ἐν τῇ πόλει θέσεις εἶνε κατεληγμέναι ὑπὸ
τῶν πρῶτων καὶ μετὰ τῶν ἄλλων τῶν πολλῶν,
τῶν ἐποφθαλιμιῶντων τὰς κενὰς ἢ τὰς κενουμένας
ὁ ἀνταγωνισμὸς εἶνε τόσῳ σκληρὸς, ὥστε ἀναγκά-
ζονται πολλὰκις νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των
ἀντὶ τιμῶν εὐτελεστάτων. Οὕτως ὑπάρχουν ἐκεῖ
ἐμποροῦπάλληλοι ἐργαζόμενοι διπλασίως τῶν ἄλ-
λαχοῦ ἀντὶ πεντήκοντα ἢ καὶ τεσσαράκοντα δραχ-
μῶν κατὰ μῆνα. Ἀλλὰ τοὺς βλέπεις εὐχαριστημέ-
νους πάντοτε πρὸ τῶν ἄλλων τῶν λιμοκτονούντων,
ὀλιγαρκεῖς καὶ φυτοζωοῦντας, εὐτυχεῖς ὅτι ζοῦν
ὅπως-ὅπως εἰς τὸν τόπον των, τὸν ὁποῖον ἀγαποῦν
μετὰ τῆς εἰδωλολατρίας, ὥστε θὰ ἐπροτίμων
νάποθάνουν ἐπαῖται: εἰδῶ παρὰ νὰ ζήσουν βασιλεῖς
ἄλλου. Μεταξὺ τῶν φανατικῶν αὐτῶν **σπουρητιῶν**
συγκατελέγετο καὶ ὁ Λούκας Παπανικολόπουλος,
ὁ ὁποῖος ἔζη μὲ τὰς ἐξήκοντα δραχμάς, τὰς ὁποίας
ἔπερνε εἰς τοῦ Τοκαδέλου, παρέχων ὅχι μόνον ἀνεκ-
τιμήτους ἐμπορικὰς ὑπηρεσίας ἀλλὰ καὶ συμβουλὰς
φρονίμους εἰς τὸν νέον του προϊστάμενον, τοῦ ὁποῖου
εἶχε γίνεως εἶπομεν ὁ ἔμπιστος. Καὶ ναὶ μὲν ἐκείνος
εἰς τὴν σωματικὴν του διάπλασιν ἀποβλέπων, τῷ
παρεπονεῖτο ὅτι δὲν ἔχει διόλου ὄρους, — ὁ Λούκας
ἦτο κάτισχνος τριακονταετῆς μελαχρινός, μὲ ἐντελῶς
τριγωνικὸν κορμόν, — καὶ εἰς τὴν καλλιτέραν του
φράσιν τὸν διέκοπτεν ὑποσχόμενος ὅτι ἄμα θὰ ἐπήγα-
νεν εἰς τὴν Βιέννην, θὰ του ἔφερνε ἓνα ζευγάρι ὄρους
χωρὶς ἄλλο, — ἦκουεν ὅμως τὰς συμβουλὰς του εὐ-
χαρίστως καὶ ἂν δὲν τὰς ἐφήρμοζε πάντοτε, ἀνε-
κουφίζετο συνομιλῶν μετὰ τοῦ ὑπαλλήλου του,
διότι ἦτο ὁ μόνος, τὸν ὁποῖον ἐθεώρει μετὰ τῶν
φίλων του ἱκανὸν νὰκούῃ καὶ νὰ ἐννοῇ τὰς αἰσθη-
ματικὰς του ἐκμυστηρεύσεις. Ἀνθρώπος δὲ τοιοῦ-
τος εἶνε συνήθως ἡ πρώτη ἀνάγκη τῶν ἐραστῶν.

Ὅπως τοῦ το ἔθετε ἀπόψε τὸ ζήτημα, μετὰ τὴν
ἐπιστολὴν τῆς Μαργαρίτας, ὁ Λούκας ἦτο σύμφω-
νος κατ' ἀρχὴν. Ροφῶν τὸν παχὺν καφέν του, ἀρω-
ματισμένον μὲ κανέλαν, εἰς ἓν μικρὸν καφετεῖον,

Καζούνη

ὀλίγον παρακάτω ἀπὸ τὸ ἀρχοντικὸν τοῦ Τοκαδέλου, ὅπου ἐσυνείθιζαν νὰ συγνάξουν, κατένευε διαρκῶς. Δὲν ὑπῆρχε καμμία ἀμφιβολία ὅτι ἔπρεπε νὰ την νυμφρευθῆ... νὰ την νυμφρευθῆ... καὶ ὡς κόρη καλὴν, πλουσίαν, εὐμορφὴν καὶ ὡς τὴν ἀγαπημένην του ἐπὶ τέλους. Εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ ὅτι ἤθελε καὶ αὐτὸ ποῦ ἤθελε δὲν ἦτο καθόλου κακόν. Εἰς ἔν ὅμως δὲν ἐσυμφωνοῦσεν ὁ Λούκας, δὲν ἐσυμφωνοῦσε γιὰ οὐλο τὸν κόσμον : ὅτι ἔπρεπε νὰ σπεύσῃ, ὅτι ἔπρεπε νὰ τὴν πάρῃ ὅσῳ ἔλεγε γρήγορα. Ἐπρεπε νὰ περιμείνῃ ἕως νὰ ὑπανδρευθῆ ἡ ἀδελφὴ του ἡ μεγάλη, ἡ Κεβὴ του. Καὶ ὄχι ὅτι θὰ εἶχε αὐτὸ καμμίαν σπουδαίαν συνέπειαν ἢ ὅτι θὰ ἐκόβονταν ἡ τύχη τοῦ κοριτσιοῦ, ποῦ εἶχε τὴν ἐμμορφιά του, τὴν ἀνατροφή του, τὴ δόξα του, τὴν περιουσία του, ἂν ἐνυμφεύετο πρῶτα ὁ ἀδελφός της... δὲν λέγει... ἀλλὰ θὰ ἦτο τὸ μόνον πρόσκομμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἤμποροῦσε νὰ προβάλῃ ὁ πατήρ του, χωρὶς κατὰ τὸν κόσμον νὰ ἔχῃ πολὺ ἄδικον. Εἰς τὸ ζήτημα τῆς διαφορᾶς τῆς τάξεως, ὅτι καὶ ἂν συνέβαινε, θὰ εἶχε τὸν κόσμον μαζί του. Ἄς ἐπερίμενεν...

« Ἄνοησίες ντόπιες ! » διέκοψεν ἀνυπομονῶν ὁ Τόνης. « Τίποτε σοβαρότερον δὲν ἔχεις ; »

Ἐπανῆλθον κατόπιν, ἀφ' οὗ ἀφῆκαν τὸ ζήτημα τοῦτο ἐκκρεμές, εἰς τὴν ἐκ Πατρῶν ἐπιστολὴν. Κατὰ τοὺς μετριωτέρους ὑπολογισμοὺς τοῦ Λούκα, διὰ τῆς παραχωρήσεως ἐκείνης τοῦ ἐργοστασιάρχου ὁ Τόνης θὰ ἐκέρδιζε τῇ τετρακόσις του κατὰ τὸ παρόν. Ἡ ἀνεξαρτησία του μὲ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἦτο ἠσφαλισμένη, ἐδύνατο δέ, ἐν περιπτώσει τελείας ἀρνήσεως τοῦ πατρὸς του, νὰ χωρισθῆ τῆς οἰκογενείας του καὶ νὰ ζῆσῃ ὅπως ἤθελε, χωρὶς νὰ φοβηθῆ ποτε οἰκονομικὴν στενοχωρίαν, χωρὶς νὰ ἐγγίσῃ τὴν προίκα τῆς Μαργαρίτας.

« Τὸ καλλίτερον ὅμως θὰ ἦταν » εἶπεν ὁ Τόνης « νὰ μὴ φθάσουν ἕως ἐκεῖ τὰ πράγματα. Πρέπει νὰ κατορθώσω νὰ πεισθῆ ὁ πατέρας μου, κ' ἔτσι κ' ἄλλοιῶς θὰ το κατορθώσω. »

*

Ἡ Πλατεία Ῥούγα, τὴν ὁποίαν διέσχίζεν ὁ Τόνης μόνος μὲ βῆμα ταχὺ γιὰ νὰ κοπιᾷσῃ ἀπονόρα στὸ σπίτι, εἶχε κίνησιν μεγάλην, ἐμπορικὴν καὶ ἐκλογικὴν. Μολονότι ἡ ὥρα ἦτο προχωρημένη καὶ οἱ ὄμιλοι τῶν ἐκλογέων, ὄχι πάντοτε τῶν μᾶλλον φιλησύχων, ἤρχισαν νὰ περιέρχωνται ζῶηροί τὰς ὁδοὺς, τὰ καταστήματα ὅμως ἀκόμη ἀνοιχτὰ καὶ ὡς ἐπλησίαζαν ἑορταί, πλήρη γυναικῶν καὶ νεανίδων τοῦ λαοῦ, αἱ ὁποῖαι συνήθως ψωνίζουσιν τὸ βράδυ. Τὰς ἔβλεπεσ κατα συντροφίας ἐκ δύο, τριῶν, τεσσάρων καὶ πολλάκις περισσοτέρων, εἰσβαλλούσας ἐκ τῶν μακροσμένων συνοικιῶν τοῦ Ἄμμου, τοῦ Μακρούου Καντουνιοῦ, τῆς Ἀγίας Τριάδος, φιλομειδεῖς καὶ λάλους τὰς νεωτέρας μὲ τὰ μαῦρα ὡσεπιτοπολὺ καὶ μακρὰ μανδύλα εἰς τὴν κεφαλὴν, τὰ ὁποῖα συκρατοῦν διὰ τῆς χειρὸς κατὰ τὸν πώγωνα μὲ χάριν τινὰ ἰδιαιτέραν, τὸσῳ κομψήν, ὅσῳ μόνον εἰς ζωγραφίας εἴμπορεῖ κανεὶς νὰ παντήσῃ. Ὅταν

εἰσέρχωνται εἰς τὰ φωταγωγημένα μαγαζεῖα μὲ τὸ ἀργυρόφωτον « καλησπέρα τῆς ἀφεντιᾶς σας » καταβιάζουσιν τὸ μανδύλὸ ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ ἀναλαμβάνει εὐθύς ἢ ὡς ἔβενος μαῦρη ἢ ἡ καστανὴ καὶ σπανιώτερον ἢ ὀλόξανθη κόμη των, ἢ τεχνικῶς φριζὴ καὶ φιλοκάλως ἀναδεμένη, καὶ σπινθηροβολοῦν γλυκύτατα οἱ μεγάλοι ὀφθαλμοί, οἱ ἐμψυχούντες φυσιογνωμίας ὠραίας, προδιδούσας συχνὰ τὴν ἀρχαίαν Ἰταλικὴν καταγωγὴν των. Ἐξ αὐτῶν πολλαὶ εἶνε ὑφάντριά καὶ ἀκολουθοῦνται ὑπὸ παιδὸς ἢ ὑπὸ γραικας. τῆς μητρὸς ἢ τοῦ ἀδελφοῦ, κρατοῦντος τὸ ἀντὶ τοῦ ἐργαλιοῦ μὲ τὸ διασιδί, κύλινδρον ὑφάσματος ὑπερμεγέθη, τὸν ὁποῖον φέρουν εἰς τὸν πελάτην πραγματευτήν. Αὐτὸς τότε τὸ ἐκτυλίσσει, τὸ μετρεῖ καὶ ἐκτὸς τοῦ γνέματος, τὸ ὁποῖον ἔχει δώσει γιὰ φάδι καὶ γιὰ στημόνι, πληρόνει εἰς τὴν ὑφάντριαν τὸσο τὸν πῆχυν, ἀναλόγως τῆς ποιότητος τοῦ διασιδιοῦ, τὸσα μὲν διὰ τὸ κρουστὸν δίμιτον καὶ τὸ διπλάρι τὸ μπλάβο ἢ ἄσπρο, προωρισμένον νὰ μεταβληθῆ ὑπὸ τοῦ βαφέως εἰς μαῦρον, μπαρουτί, ἀπὸ τὸ ὁποῖον οἱ χωρικοὶ κάμνουν τὰ κυριακάτικα των, ὀλιγώτερον δὲ διὰ τὸν πολυχρῶμον χαρακωμένον μανδρᾶν, τὸσῳ καλὸν διὰ θερινὰς ἐνδυμασίας, ὀλιγώτερον δὲ ἀκόμη διὰ τάγανὰ μανδύλια μὲ τὴν χρωματιστὴν οὐγίαν. Ἡ ἐργάτρια τότε συμπληρόνει τὰς προμηθείας τῆς, συμφηφρίζει ὅσα ἔχει πάρει προκαταβολικῶς καὶ λαμβάνει τὸ ὑπόλοιπον τῶν χρημάτων, τὰ ὁποῖα εἰς ἄλλα ἐμπορικὰ θὰ ἐξοδεύσῃ· διότι ἡ νεαρὰ ὑφάντρια τοῦ Μακρούου Καντουνιοῦ ἢ τοῦ Ἁγίου οὔτε γιὰ ψωμί θὰ φροντίσῃ ὡσεπιτοπλείστον, οὔτε γιὰ ἄλατι. Ἐχει εὐτυχῶς τὸν πατέρα τῆς ἢ τὸν ἀδελφόν τῆς, ψαρᾶν ἢ μαραγκόν, μακελάρην ἢ κτίστην, ὁ ὁποῖος διατρέφει μὲ τὸν ἰδρωτὰ του τὴν πολυμελῆ οἰκογένειαν. Αὐτὴ μὲ τὸν ἰδρωτὰ τὸν ἰδικόν τῆς φροντίζει νὰ κάμῃ μόνον τὴν προίκα τῆς ἢ τὰ λουσά τῆς. Ἄλλὰ καὶ πόσαι δυστυχεῖς οἰκογένειαι, ὄρφανα καὶ ἔρημοι, δὲν κρέμανται ἀπὸ τὰς ἀθράς καὶ μικρὰς χεῖρας τῆς φρονίμου κόρης, τῆς χειρίζομένης τὴν σαίταν καὶ πατούσης μετὰ θέρμης τὰ ποδαρικά τοῦ ἐργαλιοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν χωρὶς στιγμὴν νὰ σηκόνεται ἀπὸ τὸ ξυλινόν τῆς καθίσμα, ἐν ᾧ πλησίον τῆς καμμία γραικὰ θεῖα ἢ ἀδελφὴ μικρὰ τῆς βάζει μασούρια μὲ τὴν ἀνέμην, ἀπέναντι τοῦ μικροῦ ἰσογείου παραθύρου, ὅπου ἔχει ἀπλώσει ἐν ζέθωρον παραπέτασμα, διὰ νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ τὰ διάκρυτα βλέμματα τῶν διαβητῶν. . . . Αὐτὴ βέβαια οὔτε πέτσες ἀμερικάνικο πανὶ θὰ ψωνίσῃ, οὔτε μανδαπολάμια, οὔτε διάνες ἀκριβές, οὔτε μεταξωτὰ, οὔτε μέρλα ! ἀλλὰ θὰ δέσῃ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ μανδύλιου τῆς ὡς φιλάργυρος τὰ λεπτὰ τοῦ ἐμποροῦ καὶ θὰ φύγῃ εὐχαρμένη εἰς τὸν Θεόν καὶ τὸν Ἁγιον Διονύσιον νὰ μὴ τελειώσουν πρὶν τελειώσῃ τὸ νέον διασίδι ποῦ θὰ βάλῃ αὔριον. — Τῆς ἐγχωρίου ταύτης βιομηχανίας ἡ ποικίλη συναλλαγὴ γίνεται πάντοτε τὸ ἑσπέρας, τὰ δὲ ἐμπορικὰ, τὰ ὁποῖα καὶ μεταξὺ τῶν πλουσιωτέρων πελατῶν των ἀριθμοῦν πολλὰς ἑσπερινὰς, μένουν οὕτως ἀνοιχτὰ ἀρχὰ καὶ ἐπὶ τῆς Πλατείας Ῥούγας ἡ κίνησις τῶν μανδύλων γίνεται ζῶηρά, μάλιστα ὅταν πλησίαζουσιν ἑορταί.

Ἀπόψε ἕνεκα τῆς κακοκαιρίας — ὁ ἀὴρ εἶχε κοπάσει, ἀλλ' ἦσαν βρεγμένα τὰ λιθόστρωτα καὶ ψυχρὰ ἡ ἀτμοσφαῖρα, — ἡ κίνησις ἐγίνετο ὑπὸ τὰς στοάς. Ὁ Τόνης παρηκολούθει μὲ τὸ ταχύ του βῆμα ἐξετάζων τοὺς ὀμίλους τῶν γυναικῶν καὶ προσέχων μακρόθεν ὅπου διέκρινε κανὲν αὐθαδὲς καπελῖνον στίζον, ὡς παρὰκαιρὸς νεωτερισμὸς καὶ ὡς ὑποδήλωσις τοῦ μέλλοντος, τὴν μονοτονίαν τῶν μαύρων παλαιῶν μανδυλῶν· προσεῖχε μήπως ἤθελε συναντήσῃ τὴν Μαργαρίταν, διότι καὶ αὐτὴ ἐπομένη εἰς τὴν λαϊκὴν συνήθειαν καὶ μὴ ἔχουσα ἡμερινὸν συνοδόν, τὸ ἐσπέρας ἐπεσκέπτετο τὴν ἀγορὰν συνοδουμένη ἀπὸ τὸ μανδυλὸ τῆς μάμμης τῆς καὶ πολυλάκις ἀπὸ τὸ μπερετόνι τοῦ πάππου τῆς. Ἀπόψε ὅμως μετὰ τὰς οἰκογενειακὰς ἀνωμαλίας, αἱ ὁποῖαι εἶχον προκαλέσει τὸ ἐπιστόλιον ἐκεῖνο, δὲν ἦτο πολὺ πιθανόν ὅτι θὰ ἐξήρχετο. Ἀλλὰ τῶν ἐραστῶν αἱ ἐλπίδες εἶνε πάντοτε παράλογοι. . .

Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἡ ἐκλογικὴ κίνησις ἀρκετὰ ζωηρά. Οἱ ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τοῦ Μῆλια ἐνεθυμοῦντο ἀνέλθουν ὀλίγον καὶ νὰ χαιρετίσουν καὶ τὸν Τοκαδῆλον. Ἡ οἰκία ἦτο εἰς μέρος κεντρικόν, διαβατικόν καὶ πολλοὶ ἐπήγαιναν χωρὶς νὰ ἔχουν κινήσει διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ἐως οὐ ἀνέλθη ἐκ τῆς μικρᾶς πλατείας τῆς εἰσόδου εἰς τὴν αἴθουσαν, σταματῶν τὸν ἕνα καὶ συνομιλῶν μὲ τὸν ἄλλον, ὁ Τόνης ἔκαμε μισὴν ὥραν. Εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν ὁ πατήρ του, ἡ μήτηρ του καὶ ἡ Κεβή του ἐδέχοντο τοὺς ἐκλογεῖς μὲ χειραφίας, μειδιάματα καὶ φιλοφρονήσεις. Ἄνωθεν, ἀπὸ τὴν καγκλωτὴν γαλερίαν, ἡ ὁποία περιέθετε τὴν αἴθουσαν αὐτήν, ἐθεᾶτο τὸ πλῆθος ἡ Κίτη μὲ μερικὰς φίλας τῆς ὀμηλικῆς καὶ μίαν ὑπηρετρίαν. Ὡς ἐκ τούτου πολλῶν ἐκλογέων τὰ ὄμματα, καὶ μάλιστα ὀπαδῶν μὴ ἔχόντων ἀκόμη ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας ψῆφον, ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς τὰ ἐπάνω, πρὸς τὴν ἄωρον καλλονήν, τῆς ὁποίας προσεπάθουν νὰ διακρίνουν διὰ τῶν κενῶν τῶν κιγκλίδων τὰς περιφήμευς κνήμας πολὺ πλησίον τῶν δύο λαμπτήρων, τῶν ἀνημμένων εἰς τὸ ὕψος ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς πολυφώτου.

[Ἐπεται συνέχεια]

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

Ἡ ΝΕΚΡΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΦΑΚΙΡΩΝ

Τὸ μέγα ἐνδιαφέρον, ὅπερ παρὰ τῇ κοινωσίᾳ ἐγείρουσι νῦν τὰ φαινόμενα τοῦ ὑπνωτισμοῦ καὶ ἡ διὰ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν διδομένη αὐτοῖς ἐξήγησις, καθίστησι, νομίζομεν, τὴν κατωτέρω περιγραφὴν τοιούτων φαινομένων παρὰ τοῖς Ὑόγγι-Φακίραις, γραφείσαν ὑπὸ τοῦ γερμανοῦ Andon J. Ceyp, ἀξίαν ἰδιαζούσης προσοχῆς.

Κατὰ τὸ ἔτος 1886 (γράφει οὗτος) ἐταξείδευον ἐκ τῆς Περσικῆς πρωτεύουσῆς διὰ τοῦ Ἰσπαχὰν καὶ Βουσαχίρ εἰς Ἰνδίας. Ἰδιαίτεράν εὐχαρίστησιν ἠσθανόμην κατὰ τὸ ταξείδιον τοῦτο, διότι ἤμην συνοδὸς τοῦ δόκτωρος Μὰκ Νέιλλ, ὅστις διευθύνετο πρὸς τὰ πεδία τῆς νέας ταύτης πατρίδος του. Καθ' ὁδὸν συνδιελεγόμεθα περὶ διαφόρων ἀντικειμένων,

συνέπεσε δὲ ἡ συνδιάλεξις ἡμῶν νὰ περιστραφῇ καὶ ἐπὶ τινων συμβάντων κατὰ τὴν ἐν Λαχώρῃ διαμονὴν αὐτοῦ. Ἐν τῇ σειρᾷ τῆς ὀμιλίας ὁ Δόκτωρ μοὶ ἀφηγήθη γεγονὸς τι, τὸ ὁποῖον ἐν ἀρχῇ ἐξέλαβον ὡς ἀστείότητα ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπινοηθεῖσαν χάριν φαιδρότητος καὶ θυμηδίας, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐπεισθην, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ συμβάντος πραγματικοῦ, ὅπερ ὁ Δόκτωρ διηγείτο μετὰ πάσης σπουδαιότητος. Ἀναγράφω τὴν περὶ τούτου ἀφήγησίν του ἀπλοῦστατα ὡς εἶχε μὲ μόνην τὴν προσθήκην, ὅτι, ἐπιστρέψας εἶτα εἰς Λαχώρην, ἤκουσα βεβαιούμενον τὸ γεγονὸς ὑπὸ ἀξιοπίστων προσώπων τῆς πόλεως ταύτης.

«Ὁ ταγματάρχης Lambs — μοὶ διηγήθη ὁ Δόκτωρ — εἶχεν ἀκούσει περὶ ἐνὸς Φακίρου, ὅστις διεθίου ἀνὰ τὰ ὄρη, καὶ περὶ οὐ ἐπεκράτει ἡ φήμη, ὅτι ἠδύνατο νὰ μείνῃ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐντὸς τάφου ἐν καταστάσει φαινομενικοῦ θανάτου, χωρὶς τούτου ἕνεκα νὰ ὑποστῇ καὶ ἀληθῆ θάνατον, καθ' ὅτι ἐγίνωσκε τὴν τέχνην νὰ ἐπανέλθῃ μετὰ πάροδον πολλῶν μηνῶν εἰς τὴν ζωὴν, ἐὰν τὸν ἐξέταπτον. Τὸ πρᾶγμα ἐν ἀρχῇ ἐθεώρησεν ὁ ταγματάρχης ὡς ἐντελῶς ἀδύνατον, θέλων ὅμως νὰ σχηματίσῃ περὶ αὐτοῦ τελείαν πεποιθήσιν, ἐκάλεσε παρ' αὐτῶ τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος Φακίρην, καὶ τὸν παρώτρυνε ὅπως ὑποβληθῇ εἰς τὸ πρωτοφανὲς πείραμα, μὲ τὴν ἀπειλήν ὅτι οὐδὲν προφυλακτικὸν μέτρον ἤθελον παραλείψει ὅπως ἀνακαλύψωσιν ἐνδεχομένην ἀπάτην. Ὁ Φακίρης ὑπήκουσε καὶ ἀπεφάσισε νὰ ὑποστῇ ἑκουσίως τὸν ἐνταφιασμὸν του, πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς περὶ αὐτοῦ φήμης.

Οὕτω δὲ ἐν ὀρισθείσῃ ἡμέρᾳ μετέστησεν ἑαυτὸν εἰς ἐντελῆ νάρκωσιν, ἐκλιπόντος ἐξ αὐτοῦ παντὸς σημείου ζωῆς. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει παρέλαβον αὐτόν, καὶ ἀφοῦ τὸν περιετύλιξαν ἐντὸς λινοῦ ὑφάσματος, ὅπερ ἐσφράγισεν ὁ ταγματάρχης, τὸν ἐναπέθεσαν ἐντὸς κιβωτίου, ὃ ἐσφράγισαν ἐπίσης καὶ ἐξησφάλισαν δι' ἰσχυρᾶς κλειδωνιάς (λουκέτου). Τὸν οὕτω νεκρὸν ἐντὸς τοῦ κιβωτίου Φακίρην, μετέφερον ἐκτὸς τῆς πόλεως καὶ τὸν ἐνταφίασαν ἐντὸς κήπου. Ἐσπείραν εἶτα ἄνω τοῦ τάφου του κριθὴν, ἥγειραν πέριξ τοῖχον καὶ ἀφῆκαν φρουράν, ἵνα ἐπιτηρῇ τὸν ἐνταφιασθέντα νεκρὸν! Τὴν τεσσαρακοστὴν ἀπὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ τοῦ Φακίρη ἡμέραν, ἦτις καὶ εἶχεν ὀρισθῆ περὶ ἐκταφὴν αὐτοῦ, πλείστοι Ἄγγλοι ἐκ τῶν πέριξ ἐκεῖ μερῶν παρευρέθησαν μετὰ τοῦ ταγματάρχου ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς ἐκταφῆς, μεταξύ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ δόκτωρ Friederick J. Burns. Καὶ ἀφοῦ ἀνέσκαψαν τὸν τάφον καὶ ἀνέσυρον τὸ κιβώτιον, ἐν ᾧ ἐμπεριείχετο ὁ Φακίρης, ἠνέφωξαν αὐτὸ καὶ εὔρον τὸ σῶμά του ἐν ἡ καταστάσει ἀφῆκαν αὐτὸ ἐν ἀρχῇ, ἦτοι σκληρὸν καὶ ἀλύγιστον. Ὅλοι ὅσοι εἶδον μετὰ πόσου μεγάλου κόπου, δι' ἐπιθέσεως θερμῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, δι' ἐμφυσήσεων ἀέρος εἰς τὰ ὦτα καὶ εἰς τὸ στόμα του, δι' ἐντρίψεων τοῦ σώματος αὐτοῦ, τὸν ἐπανέφερον εἰς τὴν ζωὴν, οὐδὲ ἔχνος ἀμφιβολίας εἶχον πλέον περὶ τῆς πιθανότητος τοῦ πράγματος.

Ὁ ταγματάρχης Bacon μὲ διεβεβαίωσεν ὅτι οὗτος τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος Φακίρην, ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο Nureddin, τὸν ἐκράτησεν ἐνταφιασμένον